

ΕΝΤΥΠΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΛΑΝΟΥ

Η ενσωμάτωση του χώρου πρασίνου στη διδασκαλία, δημιουργεί μαθησιακές εμπειρίες και ευκαιρίες για την επανασύνδεση του ατόμου με τη φύση, την ενίσχυση της βαθύτερης κατανόησης της περιβαλλοντικής αειφορίας και προάγει παράλληλα τη διαθεματική μάθηση. Η αξιοποίηση των χώρων πρασίνου ως εργαλείο διδασκαλίας και μάθησης μπορεί να προσφέρει πρακτικές εμπειρίες και γνώσεις στους μαθητές/μαθήτριες να αξιοποιηθεί στο πλαίσιο του Αναλυτικού Προγράμματος ειδικότερα της Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη, αλλά και στο πλαίσιο των Αναλυτικών Προγραμμάτων των άλλων μαθημάτων.

Για την Προδημοτική και Δημοτική Εκπαίδευση το συγκεκριμένο πρόγραμμα μπορεί να αποτελέσει το ζήτημα για τον σχεδιασμό της Αειφόρου Περιβαλλοντικής Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΑΠΕΠ) του σχολείου. Για τη Μέση Γενική Εκπαίδευση (ΜΓΕ) και τη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΜΤΕΕΚ) η διαμόρφωση του πράσινου χώρου μπορεί να αποτελέσει πρόγραμμα της σχολικής μονάδας.

Πρακτικές τεχνικές

Ποιες πρακτικές τεχνικές δημιουργίας, συντήρησης, αναβάθμισης και εκμετάλλευσης κήπων θα εφαρμόσετε και πώς θα τις ενσωματώσετε στη διδασκαλία σας;
(πχ. Συνοδευτική φύτευση – διερεύνηση βέλτιστων συνδυασμών συνοδευτικών φυτεύσεων και πρακτική επαλήθευση, Φύτευση ενδημικών φυτών – έρευνα για τα ενδημικά φυτά της περιοχής και του τόπου μας και των πλεονεκτημάτων τους έναντι της φύτευσης άλλων φυτών, Προστασία της άγριας ζωής – δημιουργία ενδιαιτημάτων, φωλιών, ξενοδοχείων εντόμων για την ενίσχυση των πληθυσμών των πουλιών, των πεταλούδων, της μέλισσας, Κομποστοποίηση – χρήση ψηφιακών εφαρμογών για την εκμάθηση των μυστικών της κομποστοποίησης και εφαρμογή compost data sensor app, κ.λπ)

Πρακτικές και εκπαιδευτικές τεχνικές που προάγουν τη βιωσιμότητα, την περιβαλλοντική συνείδηση και τη συμμετοχή των μαθητών:

1. Έρευνα για Ενδημικά Πουλιά

- Παρουσίαση του project που έγινε την περσινή σχολική χρονιά, από τα παιδιά της Α΄ τάξης (περσινή ομάδα προδημοτικής), με θέμα «Ένας κήπος καταφύγιο πουλιών», στα πλαίσια της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Τα παιδιά της Α΄ καλούν τα παιδιά της προδημοτικής να συνεχίσουν αυτή την προσπάθεια.

-Καταγραφή Πουλιών: Οι μαθητές να καταγράψουν τα είδη των πουλιών που παρατηρούν στην περιοχή του κήπου του σχολείου τους. Παροχή οδηγιών αναγνώρισης πουλιών (πρόγραμμα υπολογιστή με ήχο και εικόνα) και οργάνωση τακτικών περιηγήσεων παρατήρησης.

-Ενίσχυση φυτών: Φύτεμα δέντρων και θάμνων που παρέχουν τροφή και καταφύγιο για τα πουλιά, όπως δάφνη, ελιά, σχοινιά και πικροδάφνη.

-Ενίσχυση βοτανόκηπου: φύτεμα ανθοφόρων και αρωματικών φυτών που προσελκύουν μέλισσες, πεταλούδες και άλλα επικονιαστικά έντομα, όπως λεβάντα και θυμάρι.

- Δημιουργία ανθόκηπου: φύτεμα λουλουδιών που προσελκύουν μέλισσες, πεταλούδες (για να προσελκύσουμε περισσότερα πουλιά)

-Κατασκευή και εγκατάσταση ταΐστρών και ποτιστριών για τα πουλιά, χρησιμοποιώντας ανακυκλώσιμα υλικά.

2.Κατασκευή Ξενοδοχείων Εντόμων

-Ξύλινα κουτιά γεμάτα με διάφορα υλικά, όπως ξύλα, καλάμια, κουκουνάρια και φύλλα, για να δημιουργήσετε καταφύγια για έντομα.

-Εκπαιδευτικά Προγράμματα: Ενημέρωση των μαθητών για τη σημασία των επικονιαστών και τη συμβολή τους στη βιοποικιλότητα. Έμφαση στη μέλισσα και στον καθοριστικό της ρόλο στη φύση.

3.Κομποστοποίηση

-Εγκατάσταση κομποστοποιητή όπου οι μαθητές μπορούν να τοποθετούν οργανικά απορρίμματα από την κουζίνα, το φρούτο τους και τον κήπο. Χρήση του παραγόμενου κομπόστ για τη βελτίωση του εδάφους στον κήπο του σχολείου.

-Οργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων για τους μαθητές σχετικά με τη διαδικασία της κομποστοποίησης και τα οφέλη της για το έδαφος και το περιβάλλον.

4.Καλλιέργεια Βιολογικών Λαχανικών και Φρούτων

-Δημιουργία ενός λαχανόκηπου με βιολογικά λαχανικά και φρούτα, όπως ντομάτες, αγγούρια, κολοκύθια, πιπεριές στις λεκάνες των καρποφόρων δέντρων που φυτεύτηκαν από τα παιδιά της περσινής χρονιάς.

-Ενθάρρυνση και συμμετοχή των μαθητών για εμπλοκή σε όλες τις φάσεις της καλλιέργειας, από τη σπορά και το πότισμα έως τη συγκομιδή.

5. Δημιουργία Παρτεριών με ενδημικά φυτά κάτω από τα δέντρα σκίασης

-Σπορά άγριων λουλουδιών που απαιτούν ελάχιστη συντήρηση.

-Διδασκαλία των μαθητών για τη σημασία της βιοποικιλότητας και πώς τα άγρια λουλούδια υποστηρίζουν τα τοπικά οικοσυστήματα.

-Ενσωμάτωση δημιουργιών των μαθητών από τα άγρια λουλούδια σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες και έργα.

6. Δημιουργία Λασποκουζίνας όπου το νερό που θα χρησιμοποιούν θα πηγαίνει αυτόματα με υπόγειο λάστιχο στα φυτά.

7. Σύστημα συλλογής βρόχινου νερού

-Σχεδιασμός και κατασκευή αυτοσχέδιων συλλεκτών βρόχινου νερού και τρόπους διοχέτευσής του στα φυτά.

Παιδαγωγικές μέθοδοι

Ποιες παιδαγωγικές μεθόδους θα αξιοποιήσετε και με ποιον τρόπο; (Περιγράψτε τις δραστηριότητες και τον τρόπο με τον οποίο θα τις υλοποιήσετε.)

1. Εμπειρική Μάθηση

Δραστηριότητα: Φύτευση και Συντήρηση Κήπου

Περιγραφή: Οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στη φύτευση φυτών, τη φροντίδα τους και τη συντήρηση του κήπου. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει σκάψιμο, φύτευση σπόρων, πότισμα και κλάδεμα.

Καθοδήγηση των παιδιών βήμα-βήμα στη διαδικασία φύτευσης, εξηγώντας τη σημασία κάθε βήματος και τα οφέλη των φυτών για το περιβάλλον. Εφαρμογή τρόπου φυτέματος που εφαρμόζαν στο Ριζοκάρπασο σε περιόδους ξηρασίας.

2. Συνεργατική Μάθηση

Δραστηριότητα: Δημιουργία Ξενοδοχείων Εντόμων

Περιγραφή: Οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες ή και με τους γονείς τους για να σχεδιάσουν και να κατασκευάσουν ξενοδοχεία εντόμων χρησιμοποιώντας φυσικά υλικά.

Παροχή οδηγιών και παραδειγμάτων για το πώς να κατασκευάσουν ξενοδοχεία εντόμων. Ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των ομάδων και τη συζήτηση σχετικά με τον ρόλο των εντόμων στο οικοσύστημα.

Δραστηριότητα: Κομποστοποιητής, έλεγχος υγρασίας χώματος, αφαίρεση ζιζανίων κλπ

Περιγραφή: Τα παιδιά εργάζονται σε ομάδες ανάλογα με την υπευθυνότητα που έχουν αναλάβει π.χ. συλλογή φύλλων αυλής (από τα φυλλοβόλα δέντρα), μεταφορά τους στον κομποστοποιητή και προσθήκη φυτοχώματος.

3. Ερευνητική Μάθηση

Δραστηριότητα: Έρευνα για Ενδημικά Πουλιά σε συνεργασία με τα περσινά παιδιά του project.

Περιγραφή: Τα παιδιά ερευνούν τα ενδημικά πουλιά της Κύπρου και συγκεκριμένα της περιοχής.

Ανάθεση έρευνας για συγκεκριμένα πουλιά και τη δημιουργία μοντέλου του πουλιού και αφισών με τις βασικές πληροφορίες (διατροφή, φωλιά, εξωτερικά χαρακτηριστικά) σε συνεργασία με τους γονείς τους.

4. Εις βάθος μελέτη – project

Τα παιδιά ερευνούν το πρόβλημα με την πίσω αυλή του σχολείου τους σε βάθος μέσω πειραμάτων, κατασκευών και συζητήσεων, με στόχο την κατανόηση και την εξερεύνηση της γνώσης με ενεργό συμμετοχή. Σε αυτήν τη μέθοδο, οι μαθητές αναλαμβάνουν το ρόλο των ερευνητών, εμβαθύνουν σε ένα συγκεκριμένο θέμα, και συνεργάζονται για να ανακαλύψουν και να καταγράψουν πληροφορίες, ενώ ενδέχεται να συμπεριλάβουν και ποιοτικές έρευνες.

5. Μελέτη πεδίου

Τα παιδιά ερευνούν επιτόπου στο χώρο πρασίνου για το πρόβλημα που καλούνται να επιλύσουν ή για ενότητες των Φυσικών Επιστημών όπως τροφικές αλυσίδες, σκιές – θέση του ήλιου, το σπίτι των εντόμων και των πουλιών στη φύση (υλικά, χώρος και τρόπος κατασκευής τους) κλπ.

Δραστηριότητες αξιοποίησης χώρου πρασίνου και ευθυγράμμιση με το Αναλυτικό Πρόγραμμα

Καταγράψτε τις δραστηριότητες που προτίθεστε να υλοποιήσετε σχετικά με την αξιοποίηση του χώρου πρασίνου στη μαθησιακή διαδικασία και τη σύνδεσή τους με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών.

Κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης έχει το δικό της Αναλυτικό Πρόγραμμα (ΑΠ) και η σύνδεση του προγράμματος θα γίνει με βάση το ΑΠ κάθε βαθμίδας (Προδημοτικής, Δημοτικής, Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, Μέσης Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης).

Η πιο κάτω σύνδεση είναι ενδεικτική.

1. Φυσικές Επιστήμες

Βοτανική και Βιοποικιλότητα, Οικολογία και Περιβάλλον, Τροφικές Αλυσίδες

-Μελέτη φυτών μέσα από την εξέταση διαφορετικών ειδών φυτών, τις ανατομικές τους δομές και τη λειτουργία τους. Οι μαθητές μπορούν να κρατούν ημερολόγια παρατήρησης και να καταγράφουν την ανάπτυξη των φυτών στον κήπο.

-Καλλιέργεια τοπικών φυτών και δημιουργία βοτανικού κήπου. Οι μαθητές μπορούν να μελετούν τα φυτά και να δημιουργούν ενημερωτικές πινακίδες με πληροφορίες για κάθε φυτό.

-Παρατηρήσεις και καταγραφές των εντόμων που επισκέπτονται τον κήπο. Οι μαθητές μπορούν να μάθουν για τους διαφορετικούς ρόλους των εντόμων στα οικοσυστήματα.

-Κατασκευή ξενοδοχείων εντόμων και μελέτη του τρόπου που προσελκύουν επικονιαστές και άλλους οργανισμούς.

2. Μαθηματικά

Μέτρηση και Ανάλυση Δεδομένων,

-Μέτρηση ανάπτυξης φυτών: Οι μαθητές μπορούν να μετρούν την ανάπτυξη των φυτών και να καταγράφουν τα δεδομένα σε γραφήματα, μέσω εκτίμησης-επαλήθευσης, γραφικών παραστάσεων και ανάλυσης δεδομένων.

-Έννοια του χρόνου (ανάπτυξη φυτών εποχής, αλλαγή στα φυτά, βλάστηση σπόρων)

-Ομαδοποίηση

- Χωρικές έννοιες και χαρτογράφηση του σχολείου

3. Γλώσσα και Λογοτεχνία

Δημιουργική Γραφή και Έκφραση

-Συγγραφή ποιημάτων και ιστοριών εμπνευσμένα από τον κήπο και τη φύση.

- Συγγραφή αινιγμάτων για τα δέντρα της αυλής

4. Τέχνη

Δημιουργία Καλλιτεχνικών Έργων

-Χρήση υλικών από τον κήπο, όπως φύλλα, λουλούδια και κλαδιά, για τη δημιουργία καλλιτεχνικών έργων.

-Ζωγραφική και φωτογραφία των φυτών και των τοπίων του κήπου, δημιουργώντας ένα άλμπουμ ή έκθεση.

-Δημιουργία άλμπουμ/ λεύκωμα με τα φυτά της αυλής μας (τα παιδιά κολλούν και ζωγραφίζουν τα φυτά)

5. Υγεία και Φυσική Αγωγή

Φυσική Δραστηριότητα και Υγιεινή Διατροφή

-Καλλιέργεια λαχανικών και φρούτων στον κήπο και διδασκαλία των μαθητών για την υγιεινή διατροφή.

-Οργάνωση αθλητικών δραστηριοτήτων και παιχνιδιών (κρυμμένος θησαυρός, survival) στον χώρο πρασίνου που συνδυάζουν φυσική άσκηση ανάμεσα στα φυτά.

6. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Βιωσιμότητα και Οικολογία

-Ανακύκλωση και Κομποστοποίηση: Εκμάθηση των παιδιών πώς να ανακυκλώνουν και να κομποστοποιούν οργανικά υλικά για τη βελτίωση του εδάφους.

-Διατήρηση Υδάτων: Οργανώση δραστηριοτήτων που διδάσκουν την εξοικονόμηση και τη διαχείριση του νερού.

- Γνωριμία με το οικοσύστημα του σχολείου, δημιουργία τροφικών αλυσίδων.

Ποιες ικανότητες STEAME θα επιδιώξετε να αναπτυχθούν μέσα από την εφαρμογή του προγράμματος;

- Τεχνολογία (Technology)

Ικανότητες:

-Χρήση Εργαλείων και Τεχνολογικών Λύσεων: Οι μαθητές μαθαίνουν να χρησιμοποιούν εργαλεία και τεχνολογίες, όπως αισθητήρες υγρασίας (αγορά από Αντωνιάδης) και επανεκκίνηση συστήματος ποτίσματος όποτε κρίνεται αναγκαίο.

-Αναζήτηση και Αξιολόγηση Πληροφοριών: Μαθητές και γονείς αναζητούν πληροφορίες για φυτά, ζώα, οικοσυστήματα κλπ για να φέρουν εις πέρας την αποστολή τους.

- Μηχανική (Engineering)

Ικανότητες:

-Σχεδιασμός και Κατασκευή: Οι μαθητές σχεδιάζουν και κατασκευάζουν δομές, όπως ξενοδοχεία εντόμων, φωλιές πουλιών σύμφωνα με το φυσικό περιβάλλον, ποτίστρες και ταΐστρες, σύστημα συλλογής βρόχινου νερού και λαχανόκηπους.

-Επίλυση Προβλημάτων: Οι μαθητές αναπτύσσουν δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων μέσα από την αντιμετώπιση προκλήσεων που προκύπτουν στην αναδιαμόρφωση της αυλής του σχολείου.

- Τέχνη (Arts)

Ικανότητες:

-Δημιουργική Έκφραση: Οι μαθητές εκφράζουν δημιουργικά τις εμπειρίες τους από τον κήπο μέσα από την τέχνη. Διακοσμούν την αυλή με δικά τους έργα τέχνης.

-Εκτίμηση της Φύσης και της Αισθητικής: Οι μαθητές αναπτύσσουν την ικανότητα να εκτιμούν την ομορφιά της φύσης και να δημιουργούν έργα τέχνης που την αντικατοπτρίζουν.

- Μαθηματικά (Mathematics)

Ικανότητες:

-Μέτρηση και Ανάλυση Δεδομένων: Οι μαθητές χρησιμοποιούν μαθηματικές δεξιότητες για να μετρούν την ανάπτυξη των φυτών, να αναλύουν δεδομένα και να παρουσιάζουν τα αποτελέσματα.

-Υπολογισμοί και Ποσοτικοποίηση: Οι μαθητές μαθαίνουν να κάνουν υπολογισμούς σχετικά με την κατανάλωση νερού, την έκταση του κήπου και τις ανάγκες σε θρεπτικά συστατικά.

- Περιβάλλον (Environment)

Ικανότητες:

- Περιβαλλοντική Συνείδηση: Οι μαθητές αναπτύσσουν ευαισθησία για το περιβάλλον και κατανοούν τη σημασία της βιώσιμης ανάπτυξης.
- Διαχείριση Πόρων: Οι μαθητές μαθαίνουν να διαχειρίζονται τους φυσικούς πόρους, όπως το νερό και τα θρεπτικά συστατικά του εδάφους που θα παράγουν μόνοι τους από την κομποστοποίηση και τον τεμαχισμό των κλαδεμάτων.

Ενημέρωση/Επιμόρφωση

Πώς θα ενημερωθούν τα άτομα που εργάζονται στη σχολική σας μονάδα (εκπαιδευτικοί, γραμματειακό προσωπικό, βοηθητικό προσωπικό, φροντιστές, φροντίστριες, υπεύθυνα άτομα κυλικείου κ.λπ) σε θέματα που αφορούν τον σχεδιασμό, τη δημιουργία, τη συντήρηση και την εκμετάλλευση χώρων πρασίνου;

Η ενημέρωση των ατόμων που εργάζονται στη σχολική μονάδα για θέματα σχεδιασμού, δημιουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης χώρων πρασίνου είναι κρίσιμη για την επιτυχή υλοποίηση του προγράμματος. Ακολουθούν συγκεκριμένες προτάσεις για την ενημέρωση και την εκπαίδευση του προσωπικού:

1. Σεμινάρια και Εργαστήρια

Εισαγωγικά Σεμινάρια

- Θεματολογία: Βασικές αρχές σχεδιασμού και δημιουργίας χώρων πρασίνου, επιλογή φυτών, και εισαγωγή στη συντήρηση και την εκμετάλλευση των χώρων αυτών.
- Εισηγητές: Ειδικοί σε θέματα κηπουρικής, περιβαλλοντικοί επιστήμονες, γεωπόνοι και εκπαιδευτικοί με εμπειρία σε περιβαλλοντικά προγράμματα.
- Διάρκεια: 1-2 ημέρες.

Εξειδικευμένα Εργαστήρια

- Θεματολογία: Κομποστοποίηση, διαχείριση υδάτων, κατασκευή ξενοδοχείων εντόμων, βιώσιμη κηπουρική, μελισσοκομία.
- Εισηγητές: Ειδικοί στον κάθε τομέα με πρακτική εμπειρία.
- Διάρκεια: 1 ημέρα ανά θεματική ενότητα.

2. Οδηγοί και Εγχειρίδια

Οδηγοί Χρήσης

- Περιεχόμενο: Αναλυτικές οδηγίες για τον σχεδιασμό, τη δημιουργία, τη συντήρηση και την εκμετάλλευση χώρων πρασίνου.
- Διανομή: Διανέμονται σε όλους τους εργαζόμενους του σχολείου σε έντυπη ή ψηφιακή μορφή.

Εγχειρίδια Συντήρησης

- Περιεχόμενο: Σαφή και πρακτικά βήματα για την καθημερινή και εποχιακή συντήρηση των χώρων πρασίνου.
- Διανομή: Δίνονται στους υπεύθυνους συντήρησης (μαθητές, εκπαιδευτικοί, γονείς, βοηθητικό προσωπικό του σχολείου και σχολική εφορεία).

3. Ημερίδες και Ενημερωτικές Συναντήσεις

Τακτικές συναντήσεις

Συχνότητα: Μηνιαίες ή τριμηνιαίες συναντήσεις για την ενημέρωση του προσωπικού σχετικά με τις εξελίξεις στο πρόγραμμα και τις προγραμματισμένες δραστηριότητες.

-Συμμετέχοντες: Όλο το προσωπικό της σχολικής μονάδας.

Ενημερωτικές Ημερίδες

Περιεχόμενο: Παρουσίαση των αποτελεσμάτων του προγράμματος, συζήτηση για τις προκλήσεις και τις λύσεις, και ανταλλαγή απόψεων και ιδεών.

-Εισηγητές: Εκπαιδευτικοί, μαθητές και συνεργαζόμενοι φορείς.

4.Εφαρμογές για κινητά

Περιεχόμενο: Οδηγίες συντήρησης, υπενθυμίσεις και ειδοποιήσεις για τις δραστηριότητες συντήρησης.

-Χρήστες: Εκπαιδευτικοί και βοηθητικό προσωπικό.

5.Συνεργασίες με Εξωτερικούς Φορείς

Συνεργασία με Τοπικούς Φορείς

-Συνεργάτες: Κοινότητα, γεωπονικά κέντρα, τμήμα δασών, Δημοτικό Διαμέρισμα Λιβαδιών.

-Προγράμματα: Συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα και κοινές δράσεις με τους φορείς αυτούς.

6.Ενδοσχολική Επιμόρφωση

Διδασκαλία από Εσωτερικούς Εκπαιδευτές

-Εκπαιδευτές: Εκπαιδευτικοί του σχολείου που έχουν ήδη εκπαιδευτεί σε θέματα κηπουρικής και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, εκπαιδευτές του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

-Δραστηριότητες: Παροχή σεμιναρίων και εργαστηρίων σε συναδέλφους.

Συμμετοχή και Δράση

Πώς θα διασφαλισθεί η συμμετοχικότητα και η συνεργασία για την υλοποίηση του προγράμματος (μαθητές, μαθήτριες, εκπαιδευτικοί, γονείς, γραμματειακό προσωπικό, βοηθητικό προσωπικό, υπάλληλοι κυλικείου, φροντιστές/φροντίστριες, γονείς, Σύνδεσμος Γονέων κ.λπ.) στη δημιουργία, συντήρηση και εκμετάλλευση του χώρου πρασίνου; (Περιγράψτε τις δραστηριότητες εμπλοκής και συμμετοχής)

1. Δημιουργία Ομάδων Εργασίας

Ομάδες Μαθητών

-Εκπαιδευτικές Ομάδες: Μαθητές οργανωμένοι σε ομάδες για τη φροντίδα συγκεκριμένων τμημάτων του κήπου ή για συγκεκριμένες δραστηριότητες όπως η κομποστοποίηση ή η κατασκευή ξενοδοχείων εντόμων.

-Αρχηγοί Ομάδων: Επιλογή μαθητών-αρχηγών που θα αναλάβουν την ευθύνη του συντονισμού των ομάδων τους.

Ομάδες Εκπαιδευτικών

-Συντονιστικές Επιτροπές: Εκπαιδευτικοί που θα αναλάβουν τον συντονισμό των δραστηριοτήτων, την επίβλεψη και την υποστήριξη των μαθητών.

-Επιτροπές Ειδικών Δραστηριοτήτων: Εκπαιδευτικοί με ειδικές γνώσεις σε θέματα περιβάλλοντος, γεωπονίας ή τεχνολογίας που θα αναλάβουν συγκεκριμένες δράσεις.

Ομάδες Γονέων και Κοινοτικών Μελών

-Συνεργατικές Ομάδες: Ενσωμάτωση γονέων και μελών της τοπικής κοινότητας σε ομάδες εργασίας για την παροχή υποστήριξης και πόρων.

-Εθελοντικές Ομάδες: Ενθάρρυνση εθελοντών να συμμετέχουν στις δραστηριότητες του κήπου και στις εκδηλώσεις.

2. Εργαστήρια και Εκπαιδευτικά Σεμινάρια

Για Μαθητές

-Εργαστήρια Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: Διοργάνωση εργαστηρίων όπου οι μαθητές μαθαίνουν για τη βιωσιμότητα, την ανακύκλωση και την κομποστοποίηση.

-Πρακτικές Δραστηριότητες: Εμπλοκή των μαθητών σε δραστηριότητες όπως η φύτευση, η φροντίδα των φυτών και η κατασκευή κηπουρικών εργαλείων.

Για Εκπαιδευτικούς

-Σεμινάρια Κατάρτισης: Εκπαιδευτικά σεμινάρια για τους εκπαιδευτικούς σχετικά με τη χρήση του κήπου ως εκπαιδευτικό εργαλείο.

Για Γονείς και Κοινότητα

-Ενημερωτικές Συναντήσεις: Διοργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων για τους γονείς και τα μέλη της κοινότητας σχετικά με το πρόγραμμα και τις δραστηριότητες.

-Εργαστήρια Συμμετοχής: Πρόσκληση των γονέων και των μελών της κοινότητας να συμμετάσχουν σε εργαστήρια και δραστηριότητες στον κήπο.

3. Σχολικές Εκδηλώσεις και Δράσεις

Εκδηλώσεις Εντός Σχολείου

-Ημέρες Εθελοντισμού: Διοργάνωση ημέρων όπου όλη η σχολική κοινότητα συμμετέχει σε δραστηριότητες φύτευσης, καθαρισμού και φροντίδας του κήπου.

-Εκθέσεις και Παρουσιάσεις: Διοργάνωση εκθέσεων και παρουσιάσεων των έργων των μαθητών στον κήπο.

Εκδηλώσεις στην Κοινότητα

-Κοινές Δράσεις με τη Γειτονιά: Διοργάνωση δράσεων σε συνεργασία με τη γειτονιά για τη φροντίδα των δημόσιων χώρων πρασίνου.

-Συνεργασίες με Τοπικούς Φορείς: Συνεργασία με τοπικούς φορείς, όπως η Κοινότητα και περιβαλλοντικές οργανώσεις.

Δεξιότητες Ζωής

Καθορίστε τις δεξιότητες καλλιέργειας και συντήρησης χώρων πρασίνου που αναμένετε να κατακτήσουν οι μαθητές/μαθήτριες, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους θα κατακτηθούν οι δεξιότητες αυτές (φύτευση, πότισμα, ξεχόρτισμα, συγκομιδή, διάθεση και επεξεργασία τελικού προϊόντος, ομάδες εργασίας, υπευθυνότητες, ημέρες εργασίας με την κοινότητα κ.λπ.)

1. Φύτευση Φυτών

-Δεξιότητες Αναπτυσσόμενες: Υπευθυνότητα, κηπουρικές γνώσεις, συνεργασία, υπομονή και συνέπεια.

-Πρακτικές Δραστηριότητες: Οργάνωση φυτευτικών δραστηριοτήτων, επιλογή και φύτευση εποχιακών φυτών, καλλιέργεια λαχανικών και λουλουδιών, βοτάνων.

2. Πότισμα

-Δεξιότητες Αναπτυσσόμενες: Υπευθυνότητα, διαχείριση φυσικών πόρων, οργάνωση χρόνου.

-Πρακτικές Δραστηριότητες: Κατανομή του πότισματος σε ομάδες.

3. Αφαίρεση ζιζανίων και Καθαρισμός

-Δεξιότητες Αναπτυσσόμενες: Υπευθυνότητα, συνεργασία, περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση.

-Πρακτικές Δραστηριότητες: Αφαίρεση ζιζανίων, καθαρισμός παρτεριών, διατήρηση της καθαριότητας του χώρου.

4. Κατασκευή και Συντήρηση Ξενοδοχείων Εντόμων

-Δεξιότητες Αναπτυσσόμενες: Δημιουργικότητα, περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, συνεργασία.

-Πρακτικές Δραστηριότητες: Σχεδιασμός και κατασκευή ξενοδοχείων εντόμων, παρακολούθηση και συντήρηση των ξενοδοχείων.

5. Συγκομιδή και Προετοιμασία Προϊόντων Κήπου

-Δεξιότητες Αναπτυσσόμενες: Υπευθυνότητα, διαχείριση χρόνου, υγιεινή διατροφή.

-Πρακτικές Δραστηριότητες: Συγκομιδή λαχανικών και φρούτων, προετοιμασία για κατανάλωση ή πώληση.

6. Παρακολούθηση και Καταγραφή Προόδου

-Δεξιότητες Αναπτυσσόμενες: Κριτική σκέψη, επίλυση προβλημάτων, οργάνωση.

-Πρακτικές Δραστηριότητες: Καταγραφή της ανάπτυξης των φυτών, παρακολούθηση και αντιμετώπιση προβλημάτων, τήρηση ημερολογίων κήπου.

7. Κατασκευές και Διακοσμήσεις Κήπου

-Δεξιότητες Αναπτυσσόμενες: Δημιουργικότητα, συνεργασία, κηπουρικές γνώσεις

-Πρακτικές Δραστηριότητες: Κατασκευή παρτεριών, διακόσμηση του κήπου με καλλιτεχνικά έργα, κατασκευή φράχτων και μονοπατιών, κατασκευή λασποκουζίνας με υπόγειο λάστιχο που οδηγεί το χρησιμοποιημένο νερό στα φυτά.

Τοπική κοινότητα και ευρύτερη κοινωνία: Το συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι κατεξοχήν πρόγραμμα διαγενεακής επικοινωνίας, συνεργασίας και αλληλεπίδρασης. Αναφερθείτε συγκεκριμένα στα πιο κάτω ερωτήματα πώς θα το επιτύχετε.

- 1. Πώς θα αξιοποιηθεί η ιστορία και ο πολιτισμός της σχολικής και τοπικής κοινότητας στη διαμόρφωση του χώρου πρασίνου; (κληρονομικοί σπόροι, πολιτιστική σημασία ορισμένων φυτών, παραδοσιακές καλλιεργητικές πρακτικές)**

Ιστορική και Πολιτισμική Αξιοποίηση

1. Φυτεύσεις Ενδημικών και Ιστορικών Φυτών

-Δραστηριότητα: Επιλογή και φύτευση φυτών που έχουν ιστορική σημασία για την περιοχή των Λιβαδιών και την Κύπρο γενικότερα όπως τα καλάμια, η ελιά, η χαρουπιιά και το κυπαρίσσι.

-Σκοπός: Διατήρηση και ενίσχυση της τοπικής βιοποικιλότητας, καθώς και εκπαίδευση των μαθητών σχετικά με την πολιτιστική και ιστορική σημασία αυτών των φυτών.

2. Θεματικά Κήποι με Ιστορικό και Πολιτισμικό Περιεχόμενο

-Δραστηριότητα: Δημιουργία θεματικών κήπου-καλαμιώνες.

-Σκοπός: Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των μαθητών σχετικά με την ιστορία και την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής τους.

3. Αφήγηση Ιστοριών και Προφορική Παράδοση

-Δραστηριότητα: Οργάνωση συνεδριών αφήγησης ιστοριών με ηλικιωμένους της κοινότητας, όπου θα μοιράζονται παραδοσιακές ιστορίες της περιοχής. Επίσκεψη στο Μουσείο καλαμιών και γνωριμία των παιδιών με το επάγγελμα της καλαθοπλεκτικής. Αξιοποίηση της καλαμωτής για επένδυση των δοκών στήριξης του στεγάστρου με τα αναρριχητικά φυτά, για λόγους ασφάλειας των παιδιών.

-Σκοπός: Ενίσχυση της διαγενεακής επικοινωνίας και μετάδοση της προφορικής παράδοσης στους νεότερους.

- 2. Πώς θα εμπλέξετε την κοινότητα στη μαθησιακή διαδικασία (κηπουροί, αγρότες, τοπιοτέχνες, τοπικές αγορές, ειδικοί/ειδικές σε θέματα περιβάλλοντος, διαγενεακή γνώση, εκπαιδευτικές επισκέψεις, κ.λπ), ώστε να εμπλουτίσετε τις γνώσεις και πρακτικές δεξιότητες των μαθητών/μαθητριών στη δημιουργία, καλλιέργεια και συντήρηση κήπου;**

Στρατηγικές Εμπλοκής της Κοινότητας

1. Εθελοντικές Ομάδες Κηπουρικής

-Περιγραφή: Δημιουργία εθελοντικών ομάδων κηπουρικής που περιλαμβάνουν περσινούς μαθητές (νυν μαθητές Α' τάξης), γονείς, εκπαιδευτικούς και κατοίκους της περιοχής, οι οποίες θα συνεργάζονται με τους μαθητές για τη συντήρηση και καλλιέργεια του κήπου.

-Σκοπός: Ενίσχυση της συνεργασίας και της κοινής προσπάθειας για τη βελτίωση του περιβάλλοντος του σχολείου και της γειτονιάς.

2. Διαγωνισμοί και Εκθέσεις

-Περιγραφή: Διοργάνωση διαγωνισμών και εκθέσεων κηπουρικής όπου μαθητές και κοινότητα παρουσιάζουν τις δημιουργίες τους και ανταγωνίζονται σε φιλικό πνεύμα.

-Σκοπός: Ενίσχυση της συμμετοχής και της δημιουργικότητας, καθώς και της αναγνώρισης των προσπαθειών των μαθητών.

3. Δημιουργία Ομάδας Συντήρησης

-Περιγραφή: Σύσταση μια ομάδας συντήρησης που περιλαμβάνει μαθητές, γονείς, δασκάλους και μέλη της κοινότητας για να διασφαλιστεί η συνεχής φροντίδα του κήπου, ειδικά κατά τις περιόδους διακοπών.

-Σκοπός: Διασφάλιση της βιωσιμότητας και της συνέχειας των δραστηριοτήτων του κήπου.

4. Κοινές Δράσεις και Γιορτές

-Περιγραφή: Οργάνωση κοινών δράσεων και εορταστικών εκδηλώσεων στον χώρο του κήπου, όπως πικνίκ την Καθαρά Δευτέρα, γιορτές συγκομιδής και εργαστήρια χειροτεχνίας.

-Σκοπός: Προώθηση της κοινωνικής συνοχής και ενίσχυση της συμμετοχικότητας στην κοινότητα.

- 3. Ποια οφέλη αναμένετε να αποκομίσει η τοπική κοινότητα και η ευρύτερη κοινωνία από τις δραστηριότητες που προτίθεστε να οργανώσετε (διάχυση της γνώσης για οργανική γεωργία, καμπάνιες ενημέρωσης, διασύνδεση με τη βιομηχανία, επιχειρηματικότητα, επανασύνδεση ανθρώπου-φύσης, κ.λπ);**

Οφέλη για την Τοπική Κοινότητα

1. Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής

- Συνεργασία και Συμμετοχή: Οι κοινές δραστηριότητες φέρνουν κοντά τους κατοίκους, ενισχύοντας την αίσθηση του ανήκειν και της συνεργασίας.
- Διαγενεακή Επικοινωνία: Ενθαρρύνεται η ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών μεταξύ των γενεών, ενισχύοντας τις σχέσεις μέσα στην κοινότητα.

2. Περιβαλλοντική Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση

- Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες: Οι μαθητές και οι κάτοικοι μαθαίνουν για τη σημασία της περιβαλλοντικής προστασίας και βιωσιμότητας.
- Προστασία Βιοποικιλότητας: Η φύτευση ενδημικών φυτών και η δημιουργία βιοτόπων για έντομα και πουλιά προάγουν τη διατήρηση της τοπικής βιοποικιλότητας.

3. Βελτίωση Ποιότητας Ζωής

- Αισθητική Αναβάθμιση: Ένας καλά συντηρημένος χώρος πρασίνου βελτιώνει την αισθητική της περιοχής.
- Υγεία και Ευεξία: Οι πράσινοι χώροι προσφέρουν χώρους χαλάρωσης και αναψυχής, συμβάλλοντας στη σωματική και ψυχική υγεία των κατοίκων.

4. Οικονομικά Οφέλη

- Αύξηση Αξίας Περιοχής: Η ύπαρξη καλοδιατηρημένων χώρων πρασίνου μπορεί να αυξήσει την αξία της περιοχής.
- Τοπική Ανάπτυξη: Οι δράσεις μπορεί να προσελκύσουν επισκέπτες από άλλα γειτονικά και μη σχολεία προωθώντας την αγάπη για το περιβάλλον.

Συνεργασίες και συνέργειες

Προσδιορίστε τις συνεργασίες που προτίθεστε να αναπτύξετε με φορείς και οργανισμούς για τη δημιουργία, τη συντήρηση και την προστασία του χώρου πρασίνου (πχ οργάνωση εθελοντικών προγραμμάτων καθαρισμού και συντήρησης, συνεργασία με επαγγελματίες, επιστήμονες, γονείς κ.λπ., για ενημέρωση για τα είδη φυτών, τη διαδικασία φύτευσης, κητοπροστασίας, καλλιέργειας κ.λπ.)

1. Τοπικές Αρχές και Κοινοτικές Οργανώσεις:

- Συνεργασία με τον δήμο για στήριξη του έργου.
- Συμμετοχή σε προγράμματα καθαριότητας ή περιβαλλοντικές εκστρατείες.

2. Εκπαιδευτικά Ιδρύματα:

- Συνεργασία με το δημοτικό σχολείο που γειτνιάζει με το νηπιαγωγείο, με άλλα νηπιαγωγεία της κοινότητας, το Γυμνάσιο Λιβαδιών το οποίο έχει εμπειρία σε θέματα περιβάλλοντος και Παιδαγωγικό Ινστιτούτο για εκπαιδευτικά προγράμματα και δραστηριότητες.
- Οργάνωση επισκέψεων και περιβαλλοντικών εκδηλώσεων για τους μαθητές.

3. Περιβαλλοντικοί Οργανισμοί και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (NGOs):

- Συνεργασία με οργανώσεις που ασχολούνται με την προστασία του περιβάλλοντος για τεχνική υποστήριξη και επιμόρφωση.
- Συμμετοχή σε περιβαλλοντικές εκστρατείες και προγράμματα ανακύκλωσης.

4. Τοπικές Επιχειρήσεις και Επιχειρηματικές Ομάδες:

- Υποστήριξη από τοπικές επιχειρήσεις για χορηγίες ή υλικά που απαιτούνται για τον κήπο.
- Συνεργασία για την προώθηση προϊόντων ή υπηρεσιών στην κοινότητα.

5. Κοινωνικές Οργανώσεις και Σύλλογοι Γειτονιάς:

- Συμμετοχή σε δραστηριότητες και εκδηλώσεις που διοργανώνουν οργανώσεις της κοινότητας.
- Συνεργασία για την προώθηση της κοινοτικής συμμετοχής και της αλληλεγγύης.

6. Υπουργεία και Υπηρεσίες Περιβάλλοντος:

- Ενημέρωση και συμβουλευτική για νομικά θέματα και οδηγίες που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος.
- Συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδότησης ή επιδοτήσεις για περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες.